

7 iulie 2020

Propuneri pentru pregătirea continuării procesului educațional

în anul școlar 2020-2021 și diminuarea inechității

A. Măsuri pe termen scurt (august-septembrie)

- Pregătirea igienico-sanitară a școlilor
  - Asigurarea accesului elevilor permanent în timpul anului școlar la materiale sanitare (săpun, dezinfectant, măști, termometre);
  - Asigurarea accesului minim la apă rece și, acolo unde este posibil, și la apă caldă;
  - Amenajarea unor baterii de chiuvete amplasate la intrare/pe culoarele mai largi, astfel încât elevii și profesorii să aibă acces mai ușor, simultan.
  - Toalete echipate corespunzător în fiecare școală;
  - Promovarea învățării în aer liber pe cât posibil și amenajarea spațiilor exterioare pentru facilitarea procesului.
  - Amenajarea de spații alternative de învățare – funcționalități suplimentare ale sălilor de sport, sălilor de festivități; corturi încălzite;

- Pregătirea pentru reluarea activității școlare din septembrie:
  - Colectarea și constituirea la nivel de școală a unei baze de date unitare care să ofere informații corecte despre situația și nevoile elevilor (risc de sărăcie, lipsa echipamentelor digitale și/sau acces la internet de mare viteză). Identificarea cadrelor didactice și a copiilor cu vulnerabilitate ridicată în contextul Covid (de ex. probleme de sănătate cunoscute, vârstă etc);
  - Analiza unitară de nevoi de dezvoltare a competențelor digitale, la nivel de școală, atât la nivelul profesorilor, cât și al copiilor și al părinților;
  - Calendar de activități pentru accelerarea dezvoltării competențelor digitale de bază (minimum necesar pentru a putea continua predarea în contextul distanțării sociale) și organizarea de formare pentru profesori, elevi, părinți;
  - Adaptarea programelor școlare pentru reluarea procesului de învățare (tratarea diferențiată a semestrului I din anul școlar 2020/2021)
  - Elaborarea unui ghid pentru derularea procesului de evaluare inițială, care să conțină componente de sprijin socio-emoțional pentru elevii care nu au avut sau au avut acces limitat la învățarea la distanță;
  - Organizarea de programe de învățare remedială, la nivel local, în formule de parteneriat public – privat;
  - Reorganizarea programului școlar astfel încât să fie redusă utilizarea simultană a mijloacelor de transport în comun.

B. Măsuri pentru asigurarea continuității educației (3-6 luni): scenarii și cadru organizational

- Prezentarea la nivel de MEC a unui set de scenarii de organizare a procesului educațional, potrivit cărora Consiliile de Administrație ale unităților de învățământ își vor putea organiza activitatea în funcție de situația epidemiologică. Considerăm că în sistem vor exista situații în care, simultan, se poate lucra pe oricare dintre scenarii (de exemplu, un oraș, o comunitate în carantină).
  - Redeschiderea școlilor în parametri cunoscuți cu: a) programarea unui proces de reflecție legat de ce păstrează fiecare școală în proces, din ceea ce a învățat în perioada de suspendare a cursurilor și b) planificarea unei perioade de minim o săptămână/semestru de învățare la distanță pentru fiecare clasă;
  - Învățarea combinată on-line și offline, în cazul în care trebuie asigurată distanțarea socială și în măsura în care există școli care, din cauza infrastructurii, pot asigura această condiție doar în acest fel;
  - Învățarea on-line - în caz de continuare a suspendării activităților școlilor sau la alegerea părinților din motive de siguranță;

Scenariile propuse:

- vor avea în vedere tratarea diferențiată a prezenței elevilor în funcție de nevoile specifice vârstei copiilor, experții consideră că elevii din ciclurile superioare pot face față mai bine învățării la distanță;
- vor include aspecte legate de consilierea elevilor, profesorilor și părinților;
- vor ține cont de dezvoltarea la elevi și profesori a autonomiei în învățare, astfel încât în scenariile care prevăd învățare la distanță să scadă presiunea pe familii
- Realizarea unor **analize de nevoi** cuprinzătoare, folosind un model comun de metodologie de cercetare, pus la dispoziție de MEC:
  - Definirea indicatorilor sociali ai fiecărui elev la nivelul fiecărei clase, informații pe care dirigintele trebuie să le aibă centralizat despre elev și care să îi ajute să își definească planul de intervenție și învățare pentru fiecare copil în parte (*de exemplu: câți frați sunt în familie, acces la echipamente / internet, acces la curent electric, situația părinților - dacă lucrează sau nu etc*);
  - centralizarea situațiilor colectate din școli pentru a sta la baza planurilor de acțiune/remediale și urmărirea evoluției situației respective.
- Oferirea în timp util de **reglementări suport** pentru continuarea procesului educațional și un **cadru general**, atât pentru adaptarea programei la situația generată de pandemia de COVID 19, cât și pentru învățare remedială și/sau recuperarea materiei, care ulterior să fie implementat de fiecare profesor;
  - Definirea **responsabilităților** directorilor și cadrelor didactice, a **modului de raportare** a activității și de evaluare/gestionare absențe ale elevilor;
  - Modificarea contractelor de management și/sau a fișelor de post pentru personalul de conducere și personalul din școli astfel încât noile atribuții să fie cunoscute și asumate;
  - Modificarea ROFUIP prin introducerea unui capitol nou dedicat învățării la distanță;

- Modificarea ROFUIP în ceea ce privește responsabilitățile Consiliului de Administrație în adaptarea condițiilor de învățare, a orarului și a modului de monitorizare a procesului de predare – învățare – evaluare;
  - Definierea unor standarde/criterii minime pentru calitatea învățării online și a menținerii relațiilor funcționale din procesul educațional (profesor – elev; profesor – părinte/tutor/representant legal; profesor – management) în perioada în care nu pot fi organizate cursuri față către față. Aceste standarde vor fi prezentate într-un ghid care va conține inclusiv modele de raportare;
  - Elaborarea unui ghid de automatizare a proceselor de raportare, care să fie generate automat și asumate prin semnătură;
  - **Evaluare: Eliminarea obligativității** profesorului/ instituției de învățământ de a obține acordul părintelui/tutorei sau a elevului major pentru a trece în catalog nota elevului/elevei. Această prevedere dăunează grav actului învățării, ducând la supraevaluări, pe de o parte, și la scăderea autorității și expertizei profesorului, pe de altă parte. Această măsură riscă să conducă la subminarea actului didactic și la o supraevaluare a situației școlare pentru evitarea conflictelor cu părinții;
- **Ecosistemul digital al educației (capacitate, competențe, conținuturi, instrumente, platforme)**
    - Sprijinirea profesorilor care nu au laptop/PC prin oferirea de device-uri care vor fi proprietatea școlii;
    - Dezvoltarea **competențelor și formarea continuă** a profesorilor astfel încât să se asigure continuitatea procesului de predare eficientă, indiferent de mediul de învățare (la școală sau de acasă):
  - Asigurarea formării profesorilor din perspectiva competențelor digitale, a predării și învățării online și pentru a implementa planuri remediale cu elevii ce nu au participat la școala online. Pregătirea și formarea profesorilor vizează dezvoltarea de abilități digitale (principii de învățare online, accesul și utilizarea de instrumente și soluții digitale), abilități socio-emoționale, abilități de dezvoltare și implementare de procese de învățare prin experiență, în mediul online.
  - Pregătirea și punerea la dispoziția sistemului de educație, în format digital, a unui „**kit de învățare digitală**”, care să conțină, ușor de accesat, tutoriale pentru elevi și profesori pentru a ști cum să folosească tehnologia; Oferirea unor resurse orientative și exemple de bune practici pentru îmbunătățirea procesului educațional de la distanță, care să cuprindă elemente de protecție online și de respectare a legislației privind GDPR. (**acest kit de resurse poate fi organizat în portalul digital.educd.ro**);
  - Pregătirea la nivel avansat a unui „**mentor digital**” în fiecare unitate de învățământ, cu responsabilități clare de oferire sprijin pentru colegii din cancelarie. Sprijinirea, **prin dezvoltare profesională și spor salarial, a unui coordonator în fiecare școală pentru învățarea la distanță**, pentru a motiva colectivul de profesori să continue procesul educațional, să realizeze un schimb de bune practici în predare/evaluare în cancelarie, să faciliteze comunicarea între cadrele didactice privind încărcătura pe fiecare clasă de elevi și să țină legătura constant cu familiile. **Se pot construi tandemuri formate dintr-un profesor și un voluntar din companiile de IT care și-au oferit sprijinul.**

- Includerea unor ore speciale pentru a crește eficiența învățării în on-line. Dezvoltarea unui plan de formare/orietare/comunicare și alocarea de timp în programa școlară pentru ca elevii și părinții să fie cât mai familiari și autonomi în folosirea acestora.
- Accelerarea procesului de regândire/readaptare a **conținuturilor de învățare**, astfel încât să fie aplicabile pentru învățarea hibridă. Recomandăm colaborarea în colectivul de profesori, la nivel de arie curriculară, astfel încât efortul de pregătire a cadrelor didactice să fie optimizat și să se asigure necesarul de conținuturi pe orizontală (de ex. să fie parcurse conținuturile de matematică necesare pentru următorul modul de la fizică).
- Dezvoltarea conținuturilor de calitate și **accesibilizarea** lor cu ajutorul instrumentelor user-friendly și a platformelor securizate;
- Susținerea dezvoltării **de manuale, inclusiv în format digital**, de calitate, cu includerea de componente de gamification ce pot fi folosite și autonom de elevi și distribuirea acestora;
- Sprijinirea elevilor și profesorilor în **utilizarea în siguranță** a tehnologiei și mediului online în procesul educațional cu scopul de a asigura siguranței copiilor în mediul online și respectării drepturilor copiilor în mediul online.
- Construirea de **parteneriate** naționale și locale pentru realizarea și distribuirea de materiale didactice și nu numai elevilor fără acces la internet astfel încât să existe un pachet special gândit pentru aceste situații;
- **Alternative educaționale:**
  - Extinderea ariei alternativelor educaționale prin recunoașterea sistemelor de stat și alternativelor autorizate în alte țări, lărgind astfel aria ofertei curriculare și construind posibilitatea ca elevii și părinții să opteze pentru sistemul de învățământ cel mai potrivit nevoilor lor în contextul actual;
  - Acceptarea altor formelor de învățare (*online, hibridă, acasă etc*) ca alternative de școlarizare, precum și stabilirea unor criterii de echivalare și transfer între ele. **Aplicarea acestor forme alternative pentru clasele de simultan, mai ales cele din ciclul gimnazial, unde nu este posibil accesul la profesori calificați de specialitate.**

C. Măsuri de creștere a accesului și a echității din sistem a copiilor dezavantajați, pe termen scurt (3-6 luni)

- Dezvoltarea și oferirea cadrului general de activități de învățare remedială pentru elevi din medii vulnerabile pentru a diminua decalajul creat ca urmare a suspendării cursurilor. Acțiunile remediale pot cuprinde, fără a se limita la acestea: realizarea unor școli de vară; începerea mai devreme a anului școlar viitor; axarea primelor 4 săptămâni din viitorul an școlar pe recuperarea materiei; asigurarea/deplasarea de consilieri școlari și profesori de sprijin în școlile defavorizate cu rezultatele slabe.
- Descentralizarea responsabilității organizării cursurilor la nivelul administrațiilor locale și ale CA-urilor școlare astfel încât acolo unde nu se înregistrează cazuri de COVID-19 sau sunt foarte puține și pot fi gestionate, școlile să funcționeze în regim normal pentru elevi, profesori.

- Dezvoltarea unei baze de date centralizate, completate la nivelul fiecărei unități școlare, și nu centralizate la nivel de inspectorate, cu informații despre fiecare elev - informații și date care ajută la dezvoltarea de politici educaționale, de sănătate și sociale bazate pe date exacte;
- Publicarea de către Minister a unei hărți pe baza datelor centralizate privind situația elevilor /claselor care nu au fost incluși în procesul educațional la distanță. Monitorizarea evoluției situației acestor elevi, în colaborare cu directorii de școli, Inspectoratele Școlare și autoritățile locale.
- Îmbunătățirea conectivității zonelor retrase unde elevii nu pot avea acces la internet momentan, prin parteneriate cu companiile de internet și telefonie.
- Asigurarea, împreună cu autoritățile locale, a unei infrastructuri digitale minime pentru elevi din medii socio-economice defavorizate:
  - Elevii din medii socio-economice defavorizate să primească prin programe naționale sau locale, tablete, laptopuri sau vouchere pentru device-uri;
  - Oferirea de suport tehnic și formare elevilor/familiiilor pentru folosirea acestor device-uri;
  - Asigurarea accesului la internet gratuit din partea companiilor și a guvernului, inclusiv prin acordarea de subvenții acestor familii;
  - Modificarea modului de alocare bugetară pentru a permite suplimentarea/relocarea bugetului autorităților locale pentru acoperirea costurilor pentru tehnologie și asigurarea abonamentelor de date/internet pentru elevi.
- Asigurarea de resurse și pachete de servicii sociale de bază pentru elevii și familiile din medii vulnerabile, prin alocarea de fonduri de la bugetele naționale și locale;
- Programul *Cornul și laptele* - îmbunătățirea și asigurarea trasabilității acestui program, astfel încât să fie transformat în suport material sau tichete valorice pentru familie pentru alimente, dacă învățarea se face în continuare on-line. Nu putem asigura infrastructura on-line, fără a asigura nevoile de bază pentru fiecare copil, pornind de la nevoile de hrană. Programele sociale trebuie regândite, astfel încât copiilor din medii defavorizate să le fie asigurată o masă caldă.

D. ÎN CONCLUZIE, Coaliția pentru Educație recomandă următoarele priorități de adresat pe termen scurt (3-6 luni), în această perioadă sever afectată de pandemia COVID-19:

- Asigurarea cadrului general de funcționare a sistemului pe **scenarii conforme cu realitatea curentă a fiecărei unități de învățământ**. Astfel de scenarii trebuie să includă introducerea unui sistem de învățare de tip blended-learning, alternarea zilelor de învățare la școală cu cele online și împărțirea elevilor care să vină la școală alternativ. Accentul trebuie să fie pus pe învățarea în clasă, cu colective mai mici, iar învățarea online să fie o soluție de criză și, eventual, pentru părinții care nu doresc să își trimită copiii la școală din motive de siguranță/sănătate;
- Dezvoltarea unor programe sociale/ vouchere dedicate pentru alimente și/sau produse de igienă pentru elevii ce provin din medii dezavantajate;
- Pregătirea elevilor și familiilor la începutul anului școlar pentru a utiliza device-urile și platformele online;
- Construirea și menținerea unei platforme naționale unice cu conținut de calitate pentru elevi precum lecții online, povești înregistrate etc., care să cuprindă și resurse dezvoltate de

societatea civilă (de ex. Fundația Noi Orizonturi, Teach for Romania, Roma Education Fund, World Vision și alte organizații), dar și diverse platforme de management de proces și conținut educațional;

- Dezvoltarea unei platforme unice în care sunt înregistrați la nivel de școală fiecare elev, împreună cu date importante relevante despre situația educațională, acces tehnologic, aspecte sociale, sănătate etc;
- Susținerea unui **grup de profesori dedicați care să poată înregistra și preda online**, folosind canale precum Facebook și Youtube. Stocarea acestor ore pe o platformă unică accesibilă non-stop elevilor și de-a lungul anilor viitori;
- Îmbunătățirea și extinderea programului de difuzare Teleșcoala și folosirea în paralel a unui canal radio, care să transmită cel puțin 8 ore pe zi materiale informative/didactice pentru elevi din toate clasele și la toate materiile. Este necesară selectarea de profesori potriviți formatului de televiziune, pentru a realiza ore care să se adreseze unor grupuri țintă diverse de elevi, nu numai elevilor cu rezultate bune. De asemenea, pot fi luate în considerare programe/campanii la care să participe vedete îndrăgite de copii și chiar alți elevi, pentru a facilita/promova învățarea. Recomandăm ca toate aceste programe/emisiuni să fie încărcate pe o platformă online atractivă pentru elevi;
- Implementarea unei linii de asistență online și la telefon dedicate elevilor, profesorilor și familiilor pentru adaptarea la mediul digital și informarea privind reglementările din domeniu.

E. Pe termen mediu și lung susținem operaționalizarea și implementarea Strategiei România Educată

- **Strategia România Educată** a fost un efort instituțional masiv, care a dus la aceeași masă toți actorii relevanți în educație și a reușit să creioneze viziunea pentru transformarea educației în România. Este necesară elaborarea și asumarea politică a unui plan operațional pentru implementarea Strategiei. Coaliția pentru Educație este deschisă să contribuie la acest efort!
- **Modificarea structurii de guvernare a MEC** cu separarea clară a responsabilităților politice și introducerea responsabilităților executive de management a sistemului. Această separare de roluri, responsabilități și funcții ar trebui să reducă din inconsecvență, întâzieri de reforme etc. E important însă ca în acest context responsabilitățile să fie clar definite pentru funcția politică a ministrului (ce poate decide, ce nu poate decide, cum lucrează cu aparatul executiv) și separat introducerea unui consiliu de conducere executiv pentru managementul sistemului (ce pot decide, ce nu pot decide și cum lucrează cu decidentul politic), astfel încât modificările funcțiilor politice să nu mai împiedice reformele educaționale și mai mult să asigure coerența și consecvența decizională. În acest context, este necesar să fie regândit și rolul Inspectoratelor școlare, încă o zonă unde este nevoie de transformare în sistem. S-ar evita astfel sacrificarea unor generații de copii prin modificări repetate ale Legii educației sau guvernând prin diverse ordonanțe sau ordine de ministru adiacente. Această situație și lipsa de angajament politic pentru reformă ne-a adus în situația în care analfabetismul funcțional este de 44-47% iar rata de abandon școlar este de aproximativ 17%, conform Eurostat.
- Publicarea tuturor posturilor vacante din sistemul de educație, inclusiv TESA/administrativ pe o platformă centralizată (ca în cazul achizițiilor, fără publicarea lor pe platformă să nu poată fi făcută angajarea) pentru a asigura transparența angajărilor în fiecare județ/oraș etc și pentru promovarea pozițiilor la nivel local și național.

F. Recomandări / resurse de care să se țină seama pe termen scurt:

- Recomandări pentru redeschiderea școlilor - UNICEF -
<https://www.unicef.org/media/68366/file/Framework-for-reopening-schools-2020.pdf>
- Plan de Acțiune pentru Educație Digitală - Comisia Europeană:
https://ec.europa.eu/education/education-in-the-eu/digital-education-action-plan_en

*Persoana de contact: Simona David Crisbășanu, vicepreședinte al Coalitiei pentru Educație
(simona@coalitiaedu.ro, 0754.222.007)*